

Hoạt động của Ban vận động thành lập Hội Xã hội học

Ngày 14 tháng 2 năm 2003, Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ đã ra quyết định công nhận Ban vận động thành lập Hội Xã hội học Việt Nam gồm các ông, bà:

1. Ông Phạm Tất Dong, nguyên Phó ban Ban Khoa giáo Trung ương, nguyên Trưởng khoa Khoa Xã hội học, Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội (Trưởng Ban)
2. Ông Nguyễn An Lịch, Chủ tịch Hội đồng Tư vấn về đào tạo ngành xã hội học, Bộ Giáo dục và Đào tạo (Phó ban - Tổng thư ký Ban vận động)
3. Ông Trịnh Duy Luân, Viện trưởng Viện Xã hội học (Phó ban)
4. Ông Vũ Khiêu, nguyên Viện trưởng Viện Xã hội học (Ủy viên)
5. Ông Bùi Đình Thanh, nguyên Phó ban Ban Xã hội học (Ủy viên)
6. Ông Chung Á, Phó Chủ nhiệm thường trực Chương trình Quốc gia phòng chống AIDS, Chánh văn phòng chống AIDS Việt Nam (Ủy viên)
7. Ông Bùi Thế Cường, Phó Viện trưởng Viện Xã hội học (Ủy viên)
8. Ông Mai Quỳnh Nam, Tổng Biên tập Tạp chí Xã hội học (Ủy viên)
9. Ông Nguyễn Đình Tấn, Giám đốc Trung tâm Xã hội học, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (Ủy viên)
10. Ông Phạm Đình Huỳnh, Trưởng khoa Xã hội học, Phân viện Báo chí và Tuyên truyền (Ủy viên)
11. Ông Phạm Xuân Hảo, Trưởng ban

Xã hội học, Viện Khoa học xã hội và Nhân văn Quân sự, Bộ Quốc phòng (Ủy viên)

12. Ông Vũ Đạt, Phó chủ nhiệm Khoa Xã hội học, Trường Đại học Công đoàn (Ủy viên)
13. Trần Thị Kim Xuyên, Trưởng khoa Xã hội học, Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh (Ủy viên)
14. Ông Đặng Cảnh Khanh, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Thanh niên (Ủy viên)
15. Bà Nguyễn Kim Hoa, Phó trưởng khoa Xã hội học, Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội (Ủy viên)
16. Ông Phạm Quyết, Phó Chủ nhiệm Bộ môn, Khoa Xã hội học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội (Ủy viên)
17. Bà Lê Thúy Nga, Vụ Quản lý Khoa học Xã hội và Tự nhiên, Bộ Khoa học và Công nghệ (Ủy viên)
18. Ông Nguyễn Văn Thủ, Văn phòng Chính phủ (Ủy viên)

Trong tháng 3 năm 2003, Ban vận động thành lập Hội Xã hội học Việt Nam đã tiến hành hai phiên họp trao đổi ý kiến về Dự thảo Điều lệ Hội Xã hội học Việt Nam, cơ cấu tổ chức của Hội; kế hoạch tuyên truyền và tổ chức đăng ký tham gia Hội. Hiện nay ban vận động đang triển khai giới thiệu bản Dự thảo Điều lệ Hội và vận động các cơ sở xã hội học tự nguyện tham gia Hội.

Hội Xã hội học được thành lập sẽ là một tổ chức xã hội nghề nghiệp của những người làm công tác

ngiên cứu, đào tạo, phổ biến và ứng dụng xã hội học. Mục đích của Hội là tập hợp và đoàn kết những người đang làm việc trong lĩnh vực xã hội học và những người có liên quan đến xã hội học hoạt động trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội trong phạm vi cả nước để xây dựng và phát triển ngành xã hội học ở Việt Nam, góp phần vào sự nghiệp xây dựng nước Việt Nam độc lập, dân chủ, giàu mạnh, xã hội công bằng, văn minh, thực hiện thành công chủ nghĩa xã hội.

Kế hoạch của Ban vận động thành lập Hội Xã hội học cho biết Đại hội thành lập Hội Xã hội học dự kiến được tổ chức vào quý 4 năm 2003.

P.V

Hội thảo: Xã hội học và phát triển nông thôn Việt Nam

Ngày 31 tháng 3 năm 2003, Viện Xã hội học đã tổ chức hội thảo khoa học với chuyên đề: Xã hội học và Phát triển nông thôn Việt Nam. Phòng Tổ chức cán bộ và đào tạo, Phòng Xã hội học nông thôn, Tạp chí Xã hội học đã có sáng kiến đề xuất hội thảo này. Hội thảo không chỉ quy tụ được các nhà nghiên cứu của Viện, mà cả của những chuyên gia thuộc các cơ quan tổ chức nghiên cứu khác, những người đã có những công trình và đóng góp trong lĩnh vực Xã hội học nông thôn Việt Nam. Trong lời phát biểu khai mạc cuộc hội thảo, Viện trưởng Viện Xã hội học PGS.TS Trịnh Duy Luân đã nêu lên ý nghĩa và chặng đường phát triển của nghiên cứu của Xã hội học nông thôn Việt Nam.

Có 7 báo cáo khoa học đã được trình

bày trong hai tiểu ban.

Trong phiên họp buổi sáng của Tiểu ban 1 do GS.TS Tô Duy Hợp và TSKH Bùi Quang Dũng chủ trì với nội dung chuyên đề: “Các vấn đề lý luận về xã hội học và phát triển nông thôn”.

GS.TS Tô Duy Hợp đọc bản báo cáo đề dẫn Lịch sử nghiên cứu xã hội học nông thôn Việt Nam, nêu bật những giá trị của các nghiên cứu trong việc hoàn thiện phương pháp, xây dựng khung lý thuyết của các công trình hợp tác nghiên cứu của các nhà xã hội học quốc tế và Việt Nam trong suốt nhiều thập kỷ qua.

Có 3 báo cáo đã được trình bày tại tiểu ban 1: Xã hội học và phát triển nông thôn Việt Nam: Những thách thức và triển vọng (GS.TS Tô Duy Hợp); Truyền thông và phát triển nông thôn (PGS.TS Mai Quỳnh Nam); Đô thị hóa và phát triển nông thôn (PGS.TS Nguyễn Hữu Minh).

Phiên họp tiểu ban 2 do PGS.TS Bùi Thế Cường và PGS.TS Mai Quỳnh Nam chủ trì, nội dung chuyên đề: “Các vấn đề thực tiễn phát triển nông thôn Việt Nam”. Có 4 báo cáo được giới thiệu: Cải tạo và phát triển cơ sở hạ tầng nông thôn phục vụ thời kỳ công nghiệp hóa hiện đại hóa đất nước (TS Mai Văn Hai); Người nông thôn giảm tối thiểu nguy cơ thất bát hay tăng tối đa lợi nhuận (TS Mai Huy Bích); Lịch sử hình thành và phát triển của làng xã đồng bằng sông Hồng nhìn từ kinh tế hộ gia đình (Ths Nguyễn Đức Truyền); Công tác hòa giải và phát triển nông thôn ở Việt Nam (TSKH Bùi Quang Dũng).

Trong phần thảo luận của hội thảo đã có sự trao đổi về phương pháp, áp dụng lý thuyết nghiên cứu cơ bản của xã hội học trong thực tiễn nghiên

cứu nông thôn Việt Nam. Nghiên cứu về nông thôn Việt Nam là một lĩnh vực nghiên cứu rộng lớn và có ý nghĩa bao trùm đối với một quốc gia có lịch sử gắn với nền văn minh lúa nước và đa phần dân cư làm nông nghiệp như Việt Nam.

Phát biểu tổng kết hội thảo PGS.TS Bùi Thế Cường nhấn mạnh sự cần thiết có thêm các tổng kết để nhìn nhận lại thực tiễn nghiên cứu để hướng tới xác định những phương hướng nghiên cứu mới trong quá trình nhận thức về xã hội học nông thôn Việt Nam.

P.V

Toạ đàm: Những vấn đề xã hội học trong tiêu dùng và vệ sinh an toàn thực phẩm

Trong những năm gần đây, trước tình trạng ngộ độc thực phẩm ngày càng gia tăng và ảnh hưởng xấu đến sức khoẻ người tiêu dùng, đã có nhiều cơ quan, ban ngành như Cục Quản lý chất lượng vệ sinh an toàn thực phẩm - Bộ Y tế, Sở Y tế, Bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn, Bộ Khoa học Công nghệ và môi trường, Đài tiếng nói Việt Nam, Đài truyền hình Việt Nam đề cập đến vấn đề tiêu dùng và vệ sinh an toàn thực phẩm.

Trong khuôn khổ hợp tác nghiên cứu với Trung tâm hợp tác nghiên cứu quốc tế về nông nghiệp và phát triển nông thôn (CIRAD), vừa qua, nhóm nghiên cứu của tổ chức này và Viện Xã hội học đã tiến hành khảo sát một số vấn đề của khía cạnh này tại địa bàn Hà Nội và Sơn Tây.

Kết quả nghiên cứu và các vấn đề đặt ra từ nghiên cứu này đã được nhóm nghiên cứu trình bày và trao đổi trong buổi toạ đàm do Viện Xã hội học

tổ chức ngày 06/06/2003. Buổi toạ đàm gồm 2 báo cáo:

1. Tác động của sự thay đổi hệ thống sản xuất đến hành vi tiêu dùng và ăn uống của các nhóm nông dân ngoại thành Hà Nội (nghiên cứu trường hợp tại nông thôn Mông Phụ, xã Đường Lâm, thị xã Sơn Tây tháng 10 năm 2002). Người trình bày Nguyễn Đức Truyến, Viện Xã hội học.

Sự phát triển của hệ thống sản xuất bao gồm sự đa dạng hóa cây trồng vật nuôi và các hoạt động phi nông không chỉ tăng các nguồn thu cho hộ gia đình, nâng cao mức sống người nông dân mà còn đa dạng hóa nhu cầu chi tiêu và ăn uống của họ. Chi tiêu cho văn hóa giáo dục tăng lên khi tỷ lệ chi ăn uống có xung hướng hạn chế cho thấy vấn đề ăn uống hướng về chất lượng và dinh dưỡng hơn cả về số lượng thực phẩm. Nghiên cứu cho thấy người nông dân cũng đang hướng về mô hình tiêu dùng thực phẩm đô thị song vẫn giữ mức cân bằng giữa mức sống và chi tiêu ăn uống. Tương tự cấp tăng trong ăn uống vẫn còn là một ưu tiên không chỉ về mặt kinh tế mà cả về ý thức vệ sinh và an toàn thực phẩm

2. Quan niệm về mối quan hệ thực phẩm - sức khoẻ của người tiêu dùng Hà Nội, người trình bày: Muriel, CIRAD.

Nhìn chung, các kết quả nghiên cứu cho thấy: nhu cầu tiêu dùng thực phẩm của người dân ngày càng lớn và đa dạng nhưng nhận thức của họ về vấn đề vệ sinh an toàn thực phẩm còn hạn chế đã gây ảnh hưởng không nhỏ tới sức khoẻ của người tiêu dùng. Do đó, vấn đề “Tiêu dùng và vệ sinh an toàn thực phẩm” cần phải được nghiên cứu sâu hơn dưới góc độ xã hội học.

KHÁNH LY

Hội thảo: Những sáng kiến dựa vào cộng đồng phòng chống buôn bán phụ nữ và trẻ em ở Việt Nam

Ngày 19 tháng 6 năm 2003 tại Lạng Sơn, Phòng Xã hội học Gia đình, Viện Xã hội học đã phối hợp với Tổ chức Oxfam Quebec, Cứu trợ trẻ em Anh, Cứu trợ trẻ em Thụy Điển tổ chức Hội thảo “Những sáng kiến dựa vào cộng đồng phòng chống buôn bán phụ nữ và trẻ em ở Việt Nam”.

Đến dự Hội thảo có đại diện của Viện Xã hội học; Viện nghiên cứu Thanh niên; Tổ chức Oxfam Quebec; Cứu trợ trẻ em Anh; đại diện các ban ngành, đoàn thể tỉnh Lạng Sơn: Hội Phụ nữ Tỉnh, Hội phụ nữ thành phố, Viện Kiểm sát nhân dân, Bộ đội Biên phòng Tỉnh, Sở Giáo dục, Sở Thương binh - Xã hội..., đại biểu các xã thuộc hai huyện Văn Lãng và Chi Lăng trong địa bàn nghiên cứu.

Hội thảo đã nghe giới thiệu về dự án của Tổ chức Oxfam Quebec, Cứu trợ Trẻ em Anh, báo cáo “Đánh giá nhanh về nạn buôn bán phụ nữ và trẻ em tại tỉnh Lạng Sơn” do ThS Đặng Bảo Khánh, Viện Xã hội học trình bày.

Đây là dự án nghiên cứu đánh giá nhanh về nạn buôn bán phụ nữ và trẻ em ở ba tỉnh của miền Bắc Việt Nam là Lạng Sơn, Bắc Giang và Quảng Ninh. Việc đánh giá nhằm thông tin cho một dự án hỗn hợp của Tổ chức Oxfam Quebec, Cứu trợ trẻ em Anh, Cứu trợ trẻ em Thụy Điển. Dựa trên kết quả nghiên cứu giai đoạn thứ nhất sẽ có kế hoạch để mở rộng dự án tới các tỉnh khác. Mục tiêu chính của dự án là:

- Cung cấp những thông tin cơ bản về các yếu tố về văn hóa - kinh tế - xã hội liên quan đến nạn buôn bán phụ

nữ và trẻ em ở 3 tỉnh.

- Xác định và liệt kê những người có nghĩa vụ và trách nhiệm liên quan đến việc buôn bán phụ nữ và trẻ em ở cấp huyện và xã.

- Cung cấp thông tin cho việc lập kế hoạch có sự tham gia của cộng đồng cho giai đoạn hai của dự án.

ĐẶNG BẢO KHÁNH

Cơ sở Đào tạo sau đại học, Viện Xã hội học tổ chức bảo vệ Luận văn Thạc sĩ cho các học viên khoá V

Trong 6 tháng đầu năm 2003, Cơ sở Đào tạo sau đại học, Viện Xã hội học đã tổ chức lễ bảo vệ luận văn tốt nghiệp cho 5 học viên cao học khoá V.

Đây là khóa đầu tiên thực hiện theo quy định mới của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc phối hợp đào tạo giữa Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn với Viện Xã hội học trong chương trình đào tạo bậc Cao học.

Các luận văn sau đây đã được bảo vệ:

"Liên kết của cộng đồng khoa học dưới tác động của hệ thống đổi mới quốc gia đang chuyển đổi (Nghiên cứu trường hợp Viện Cơ học)" của học viên Nguyễn Việt Hòa, do PGS.TS. Trịnh Duy Luân hướng dẫn.

"Trường thôn và việc giải quyết mâu thuẫn ở làng" của học viên Lâm Văn Đoàn, do TSKH Bùi Quang Dũng hướng dẫn.

"Tìm hiểu nhu cầu thông tin về sức khoẻ sinh sản vị thành niên qua nghiên cứu thư gửi về Chương trình "Cửa sổ tình yêu", Đài tiếng nói Việt Nam" của học viên Nguyễn Thị Tuyết Minh, do PGS.TS. Mai Quỳnh Nam hướng dẫn.

"Phụ nữ nghèo đô thị (Nghiên cứu trường hợp 5 phụ nữ nghèo tại thành phố Hồ Chí Minh)" của học viên Huỳnh Thị Tuyết Nga, do PGS.TS Bùi Thế Cường hướng dẫn.

"Nhóm hộ nghèo ở nông thôn miền núi phía Bắc với việc tiếp cận tín dụng Ngân hàng (Nghiên cứu trường hợp huyện Sơn Dương, tỉnh Tuyên Quang)" của học viên Dương Thị Hải Yến, do TS. Mai Văn Hai hướng dẫn.

Các luận văn đề đạt kết quả xuất sắc.

Theo dự kiến, đến cuối tháng 10/2003, Cơ sở Đào tạo Sau đại học, Viện Xã hội học sẽ tiếp tục tổ chức bảo vệ luận văn cho các học viên của khóa V còn lại.

P.V

Ủy ban Dân số, Gia đình và Trẻ em công bố quyết định thành lập Viện Khoa học Dân số, Gia đình và Trẻ em

Ngày 19 tháng 5 năm 2003 tại Hà Nội, Ủy ban Dân số, Gia đình và Trẻ em đã tổ chức lễ ra mắt Viện Khoa học Dân số, Gia đình và Trẻ em (tên viết tắt tiếng Anh là SIPFC).

Viện có chức năng giúp Bộ trưởng Chủ nhiệm Ủy ban Dân số, Gia đình và Trẻ em, tổ chức đào tạo và quản lý kế hoạch nghiên cứu khoa học, ứng dụng tiến bộ khoa học và tổ chức các dịch vụ khoa học và công nghệ trong lĩnh vực dân số gia đình và trẻ em. Viện trưởng của Viện là TS Trần Văn Chiến và các Phó Viện trưởng: TS Đoàn Minh Lộc, TS Nguyễn Đức Mạnh.

Tổ chức của Viện gồm các phòng:

1. Phòng Hành chính tổng hợp và dịch vụ
2. Phòng Nghiên cứu nhân khẩu học
3. Phòng Nghiên cứu dân số và phát triển
4. Phòng Nghiên cứu về gia đình
5. Phòng Nghiên cứu về trẻ em
6. Phòng Nghiên cứu sức khỏe dân số
7. Phòng Tư liệu - Thư viện khoa học và Bản tin khoa học

Hội đồng khoa học của Viện gồm có 7 thành viên do TS Trần Văn Chiến, Viện trưởng làm Chủ tịch Hội đồng.

Tạp chí Xã hội học chúc mừng sự ra đời của Viện Khoa học Dân số, Gia đình và Trẻ em.

TẠP CHÍ XÃ HỘI HỌC